

Sygn. akt III AUa 2237/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSO del. Anna Petri SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2017r. w Katowicach

sprawy z odwołania R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego R. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 22 listopada 2016r. sygn. akt XI U 820/16

oddala apelację.

/-/SSO del. A. Petri /-/SSA J. Pietrzak /-/SSA T. Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2237/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia (...) organ rentowy odmówił odwołującemu R. S. prawa do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem ubezpieczony nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie organu rentowego ubezpieczony udokumentował 8 lat, 4 miesiące i 17 dni pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią, co pozwalałoby na obniżenie wieku emerytalnego o 4 lata, tj. do wieku 61 lat w przypadku udowodnienia 25-letniego okresu zatrudnienia do dnia 1.01.1999r. Ubezpieczony legitymuje się

na dzień 1.01.1999r. 24 latami, 8 miesiącami i 9 dniami okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie znalazł również podstaw do przyznania ubezpieczonemu emerytury w wieku 60 lat ze względu na pracę w warunkach szczególnych, albowiem R. S. legitymuje się 15 latami i 17 dniami pracy w warunkach szczególnych, jednakże nie wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. ZUS nie uwzględnił do ogólnego stażu pracy okresu od 23.02.1996r. do 31.07.1996r. z tytułu pobranej odprawy pieniężnej, ponieważ okres ten nie jest ani okresem składkowym, ani nieskładkowym.

W odwołaniu od powyższej decyzji R. S. wnosił o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury i podnosił, że posiada co najmniej 5 lat pracy pod ziemią świadczonej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a tym samym uzasadnione jest obniżenie wieku emerytalnego do 61 lat i przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. Wskazał również, iż kwestia zaliczenia okresu wypłacenia odprawy po ustaniu zatrudnienia została rozstrzygnięta na jego niekorzyść wyrokiem tut. Sądu i nie jest przedmiotem niniejszego odwołania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie i wywoził jak w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22.11.2016r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że decyzją z dnia 10.01.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił odwołującemu prawa do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem ubezpieczony nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie ukończył 61 lat. W ocenie organu rentowego ubezpieczony udokumentował 8 lat, 4 miesiące i 17 dni pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią, co pozwalałoby na obniżenie wieku emerytalnego o 4 lata, tj. do wieku 61 lat w przypadku udokumentowania 25-letniego okresu zatrudnienia do dnia 1.01.1999r., ale ubezpieczony legitymuje się na dzień 1.01.1999r. 24 latami, 8 miesiącami i 9 dniami okresów składkowych i nieskładkowych.

Organ rentowy nie znalazł również podstaw do przyznania ubezpieczonemu emerytury w wieku 60 lat ze względu na pracę w warunkach szczególnych, albowiem ubezpieczony legitymuje się 15 latami i 17 dniami pracy w warunkach szczególnych, jednakże na dzień 1.01.1999r. nie wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. ZUS nie uwzględnił do ogólnego stażu pracy okresu od 23.02.1996r. do 31.07.1996r. z tytułu pobranej odprawy pieniężnej, ponieważ okres ten nie jest ani okresem składkowym, ani nieskładkowym.

Na skutek odwołania od powyższej decyzji sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy w Katowicach - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, który prawomocnym wyrokiem z dnia 12.04.2013r. oddalił odwołanie uzasadniając, iż okres 6 miesięcy po ustaniu zatrudnienia w dniu 22.02.1996r., tj. okres pobierania odprawy na podstawie umowy o pracę z dnia 5.07.1995r. nie podlega doliczeniu do ogólnego stażu pracy, a tym samym ubezpieczony wykazał jedynie 24 lata, 8 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Bezsporne w sprawie było, że urodzony w dniu (...) R. S. w dniu 3.03.2016r. wystąpił z kolejnym wnioskiem o emeryturę, nie jest członkiem OFE, na dzień 1.01.1999r. nie legitymuje się 25-letnim stażem pracy, wykazał 8 lat, 4 miesiące i 17 dni stażu pracy pod ziemią oraz 15 lat i 17 dni pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 24.03.2016r. organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do emerytury z przyczyn wskazanych we wcześniejszej decyzji z dnia 10.01.2013r.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył ustalenia, czy organ rentowy prawidłowo odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 39 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na podstawie art. 184 powołanej ustawy w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze i nadto, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej.

Wobec poczynionych ustaleń Sąd uznał odwołanie za niezasadne podnosząc w motywach rozstrzygnięcia co następuje:

Ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej, albowiem legitymuje się on jedynie 24 latami, 8 miesiącami i 9 dniami ogólnego stażu pracy, tj. nie posiada 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Tym samym, nie spełnia łącznie wszystkich przesłanek do nabycia wnioskowanego świadczenia. Fakt, że ubezpieczony udowodnił 8 lat, 4 miesiące i 17 dni pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią pozwalałoby na obniżenie wieku emerytalnego o 4 lata, tj. do wieku 61 lat, pod warunkiem, że ubezpieczony wykazałby również posiadanie 25 lat ogólnego stażu pracy. Ponieważ ubezpieczony niewątpliwie nie udowodnił 25-letniego stażu pracy, nie jest możliwe obniżenie wieku emerytalnego do 61 lat na podstawie art. 39 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczonemu nie przysługuje również prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Co prawda, ubezpieczony w dniu (...) ukończył 60 lat, nie jest członkiem OFE i posiada 15 lat pracy w warunkach szczególnych, jednakże nie udowodnił okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 25 lat, tj. nie spełnił jednej z koniecznych do uzyskania świadczenia przesłanek. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie, a brak którejkolwiek z nich pozbawia prawa do wnioskowanego świadczenia. Tym samym, na gruncie niniejszej sprawy nie ma podstaw do przyjęcia, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd rozważył również możliwość nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej. Po myśli art. 46 ust. 1 prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. a przed dniem 1.01.1969r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 2) warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31.12.2008r.

Zgodnie wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 26.04.2016r., sygn. I UK 151/15 artykuł 46 i art. 184 ustawy emerytalnej stanowią autonomiczne i odrębne względem siebie podstawy nabycia prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948r., a przed dniem 1.01.1969r. Artykuł 184 ustawy odnosi się do ubezpieczonych, którzy do dnia wejścia w życie tej ustawy (1.01.1999r.) nie osiągnęli jeszcze wymaganego wieku, o którym stanowią art. 32, 33, 39 i 40, lecz w całości spełnili do tej daty ustawowo określone wymagania stażowe (tzw. ogólne i szczególne). Natomiast art. 46 ustawy emerytalnej daje prawo do emerytury tym ubezpieczonym, którzy wszystkie warunki określone w art. 29, 32, 33 i 39 (wiek emerytalny oraz staż emerytalny) spełnili do dnia 31.12.2008 r. Zgodnie z powołanym orzecnictwem oraz treścią przepisów należy wskazać, iż ubezpieczony

na dzień 31.12.2008r. nie spełnił wszystkich przesłanek, albowiem na dzień 31.12.2008r. nie osiągnął obniżonego wieku emerytalnego tj. 61 lat, gdyż w tej dacie miał (...) lat.

Tym samym, również na gruncie powołanej podstawy prawnej nie ma podstaw do przyjęcia, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury.

Apelację od tego wyroku wywiódł ubezpieczony zarzucając naruszenie art. 39,46

i 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez błędną wykładnię polegającą na nieprawidłowym uznaniu, że skorzystanie z obniżenia wieku emerytalnego dotyczy tylko osób, które osiągnęły uprawnienia emerytalne do dnia 31 grudnia 2008 r.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku

i orzeczenie, że przysługują mu uprawnienia emerytalne zgodnie z art. 46, art. 39 oraz

art. 27 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej, a nadto o dopuszczenie dowodu z dokumentu

tj. uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych XI Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 kwietnia 2013 r. sygn. akt. XI U 441/13.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Również dokonana subsumpcja ustaleń faktycznych do mających zastosowanie przepisów prawa materialnego nie budzi zastrzeżeń Sądu Apelacyjnego. Sąd Apelacyjny

w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji zaprezentowane w motywach zaskarżonego wyroku, co oznacza, iż zbędnym jest ponowne szczegółowe przywoływanie tej argumentacji w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego.

W rozpatrywanej sprawie spornym pozostaje czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 39 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. a przed dniem 1.01.1969r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

1. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
2. warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31.12.2008r.

Przytoczony przepis jest przepisem przejściowym w tym sensie, że dotyczy wąskiej grupy ubezpieczonych, gwarantując im prawo do wcześniejszej emerytury, mimo iż nie jest ono przewidziane w nowym systemie emerytalno-rentowym.

Z kolei art. 39 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi,

że ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949r., spełniającemu warunek określony w art. 27 ust. 1 pkt 2 i niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury na podstawie art. 50a, który ma co najmniej 5 lat: 1) pracy górniczej,

o której mowa w art. 50c ust. 1, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albo 2) pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki

- wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust. 2 i 3, obniża się o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat, pierwotnie był uzupełnieniem regulacji dotyczącej zasad nabywania emerytur górniczych dla urodzonych przed 1.01.1949r. (art. 34-38).

Ubezpieczony R. S. urodził się w (...)r, a zatem nie należy do grupy ubezpieczonych objętych wprost regulacją art. 39 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

a jedynie do grupy ubezpieczonych do których ten przepis może znaleźć zastosowanie ale na warunkach przewidzianych w art. 46 albo 184 tejże ustawy.

Te przepisy bowiem stanowią podstawę nabycia uprawnień emerytalnych w niższym wieku dla osób urodzonych w tym przedziale czasowym.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26.04.2016r., sygn. I UK 151/15 artykuł 46 i art. 184 ustawy emerytalnej stanowią autonomiczne i odrębne względem siebie podstawy nabycia prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948r., a przed dniem 1.01.1969r.

Artykuł 184 ustawy odnosi się do ubezpieczonych, którzy do dnia wejścia w życie tej ustawy czyli do 1.01.1999r. nie osiągnęli jeszcze wymaganego wieku, o którym stanowią art. 32, 33, 39 i 40, lecz w całości spełnili do tej daty ustawowo określone wymagania stażowe

(tzw. ogólne i szczególne). Natomiast art. 46 ustawy emerytalnej daje prawo do emerytury tym ubezpieczonym, którzy wszystkie warunki określone w art. 29, 32, 33 i 39 a zatem wiek emerytalny oraz staż emerytalny spełnili do dnia 31.12.2008 r.

Niewątpliwie ubezpieczony na dzień 31.12.2008r. nie spełnił wszystkich przesłanek, albowiem na dzień 31.12.2008r. nie osiągnął obniżonego wieku emerytalnego, tj. 61 lat, gdyż w tej dacie miał dopiero (...) lat.

Tym samym Sąd I instancji prawidłowo skonstatował, że nie ma podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 39 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Nie zmienia tego okoliczność, powołana zarówno w odwołaniu jak i apelacji, że rozpoznając poprzednio odwołanie ubezpieczonego od decyzji odmawiającej mu prawa do emerytury w sprawie XI U 441/13 Sąd Okręgowy wyraził odmienny pogląd w tej kwestii skoro odwołanie zostało ostatecznie oddalone. W tej sytuacji dopuszczanie dowodu z uzasadnienia tego wyroku było zbędne.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną podstaw.

/-/SSO del. A. Petri /-/SSA J. Pietrzak /-/SSA T. Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek